

Bruksela, 12 października 2026 r.
(OR. en)

14365/26

POLCOM 367
COMER 143
UD 286
COHOM 138

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	28 września 2026 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2026) 509 final
Dotyczy:	SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO z działalności Grupy Koordynacyjnej ds. Przeciwdziałania Torturom i przeprowadzonych przez nią konsultacji, o których mowa w art. 31 rozporządzenia (UE) 2019/125 w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2026) 509 final.

Załącznik: COM(2026) 509 final



KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 28.9.2026 r.
COM(2026) 509 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI

DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

**z działalności Grupy Koordynacyjnej ds. Przeciwdziałania Torturom i
przeprowadzonych przez nią konsultacji, o których mowa w art. 31 rozporządzenia
(UE) 2019/125 w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do
wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego
traktowania albo karania**

1. Wprowadzenie

Art. 31 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/125 z 16 stycznia 2019 r. („rozporządzenie”) w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania¹, nakłada na Komisję obowiązek przedkładania Parlamentowi Europejskiemu rocznych sprawozdań z działalności Grupy Koordynacyjnej ds. Przeciwdziałania Torturom (ATCG), rozpatrzonych przez nią spraw i przeprowadzonych przez nią konsultacji. Sprawozdanie musi uwzględniać ochronę interesów handlowych osób fizycznych lub prawnych.

W niniejszym sprawozdaniu przedstawiono informacje na temat działalności ATCG w 2025 r.

2. Ramy regulacyjne

Rozporządzenie ma na celu zapobieganie z jednej strony wykonywaniu kary śmierci, a z drugiej – stosowaniu tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania w państwach spoza UE w drodze ograniczenia handlu niektórymi towarami. W rozporządzeniu tym towary dzieli się na:

- towary, które nie mają żadnego innego praktycznego zastosowania niż wykonywanie kary śmierci lub stosowanie tortur oraz inne okrutne, niehumanitarne lub poniżające traktowanie albo karanie (załącznik II) oraz
- towary, które mogłyby być użyte w celu stosowania tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (załącznik III) lub w celu wykonywania kary śmierci (załącznik IV), ale które mogą mieć również dopuszczalne zastosowania, na przykład do celów egzekwowania prawa lub w celach leczniczych.

Handel towarami wymienionymi w załącznikach II, III i IV podlega pewnym ograniczeniom. W rozporządzeniu w szczególności:

- i. zakazuje się przywozu, wywozu i tranzytu na terytorium UE towarów wymienionych w załączniku II, które nie mają żadnego innego praktycznego zastosowania niż wykonywanie kary śmierci lub stosowanie tortur. Zakazuje się w nim świadczenia usług pośrednictwa oraz udzielania wszelkiego rodzaju pomocy technicznej związanych z takimi towarami, w tym prowadzenia szkoleń dotyczących ich używania. Zakazuje się w nim również reklamowania takich towarów w mediach drukowanych, w Internecie, telewizji lub radiu oraz wystawiania lub oferowania ich na sprzedaż na wystawach lub targach handlowych;
- ii. nakłada się wymóg każdorazowego uzyskania uprzedniego pozwolenia na wywóz towarów wymienionych w załączniku III, które mogłyby być użyte do stosowania tortur, ale mogą mieć inne dopuszczalne zastosowania (np. do celów egzekwowania prawa). Uzyskanie takiego pozwolenia wymaga się także w celu świadczenia pomocy

¹ Dz.U. L 30 z 31.1.2019, s. 1. Po kilkukrotnych zmianach rozporządzenie Rady (WE) nr 1236/2005 z dnia 27 czerwca 2005 r. w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (Dz.U. L 200 z 30.7.2005, s. 1), zostało ujednolicone jako rozporządzenie (UE) 2019/125.

technicznej lub usług pośrednictwa w odniesieniu do tej kategorii towarów. Załącznik III nie obejmuje:

- a) broni palnej podlegającej rozporządzeniu (UE) nr 258/2012²;
 - b) produktów podwójnego zastosowania podlegających rozporządzeniu (UE) 2021/821³; lub
 - c) towarów podlegających warunkom wspólnego stanowiska Rady 2008/944/WPZiB⁴;
- iii. reguluje się handel towarami wymienionymi w załączniku IV, które mogą być użyte do wykonywania kary śmierci (np. przez śmiertelny zastrzyk), ale które mogą być też użyte do dopuszczalnych celów leczniczych. Aby kontrolować wywóz takich towarów oraz zapobiegać ich przekazywaniu do stosowania w celu przeprowadzania kary śmierci przez podanie śmiertelnego zastrzyku, nie ograniczając jednocześnie handlu takimi towarami do celów medycznych, weterynaryjnych lub innych dopuszczalnych celów, wprowadzono oddzielne pozwolenie („generalne unijne pozwolenie na wywóz”).

3. Działalność Grupy Koordynacyjnej ds. Przeciwdziałania Torturom

Grupa Koordynacyjna ds. Przeciwdziałania Torturom (ATCG) została ustanowiona zgodnie z art. 15c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2134⁵ w celu rozpatrywania spraw dotyczących stosowania rozporządzenia.

ATCG pełni funkcję platformy umożliwiającej służbom Komisji i ekspertom z państw członkowskich wymianę informacji o praktykach administracyjnych oraz omawianie kwestii dotyczących interpretacji rozporządzenia, kwestii technicznych dotyczących towarów wymienionych w wykazach, zmian okoliczności związanych z niniejszym rozporządzeniem oraz innych ewentualnych kwestii. Ponadto, zgodnie z Porozumieniem międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z 13 kwietnia 2016 r.⁶, Komisja konsultuje się z ATCG podczas przygotowywania aktów delegowanych.

W 2025 r. odbyły się dwa posiedzenia ATCG – w dniach 12 czerwca oraz 11 grudnia, w formie wirtualnej – w celu wymiany informacji dotyczących szeregu kwestii (które podsumowano poniżej) związanych z wdrażaniem rozporządzenia.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 258/2012 z dnia 14 marca 2012 r. wdrażające art. 10 Protokołu Narodów Zjednoczonych przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniające Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (protokół NZ w sprawie broni palnej), oraz ustanawiające zezwolenia na wywóz i środki dotyczące przywozu i tranzytu dla broni palnej, jej części i komponentów oraz amunicji (Dz.U. L 94 z 30.3.2012, s. 1).

³ Rozporządzenie (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania (wersja przekształcona) (Dz.U. L 206 z 11.6.2021, s. 1).

⁴ Wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego (Dz.U. L 335 z 13.12.2008, s. 99), ze zmianami.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2134 z dnia 23 listopada 2016 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1236/2005 w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (Dz.U. L 338 z 13.12.2016, s. 1).

⁶ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

3.1 Zmiany okoliczności związanych z aktem podstawowym

Art. 24 rozporządzenia (UE) 2019/125 stanowi, że Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 29 w celu zmiany załączników do rozporządzenia. Komisja przeprowadziła konsultacje w sprawie aktu delegowanego zmieniającego załączniki II i III do rozporządzenia z ekspertami z państw członkowskich, a także z zainteresowanymi stronami w drodze publicznych konsultacji internetowych. Wniosek został przyjęty przez Komisję w dniu 21 maja 2025 r. Akt delegowany rozszerza zakres załączników II i III w celu uwzględnienia zmieniającego się międzynarodowego rynku bezpieczeństwa i zmian w wykorzystaniu sprzętu służącego do egzekwowania prawa.

Parlament Europejski i Rada nie zgłosiły sprzeciwu wobec wniosku. Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2025/928⁷ zostało opublikowane w dniu 31 lipca 2025 r. w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i weszło w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu. Akt delegowany stanowił odpowiedź na wzrost liczby przypadków tortur i innych form złego traktowania w warunkach pozaizolacyjnych w wielu częściach świata.

3.2 Informacje dotyczące handlu: przekazywanie danych

Komisja przedstawiła ATCG stan prac nad sprawozdaniem rocznym, o którym mowa w art. 26 ust. 3 rozporządzenia. Komisja przypomniała o opracowanej wcześniej funkcji, w ramach której organy państw członkowskich proszone są o wysyłanie wymaganych danych do celów sprawozdawczych bezpośrednio do **elektronicznego systemu rejestracji produktów podwójnego zastosowania (DUeS)** w ramach modułu związanego z rozporządzeniem w sprawie przeciwdziałania torturom. Ma to na celu usprawnienie i ułatwienie agregacji danych we wszystkich państwach członkowskich. Zgromadzone dane obejmują w szczególności decyzję w sprawie stosowania, rodzaj towaru, cel eksportowy i zastosowanie końcowe. Elementy te znajdują odzwierciedlenie w sprawozdaniu rocznym Komisji, o którym mowa powyżej. Po przyjęciu sprawozdania⁸ przedstawiono je ATCG. Aby ułatwić sprawozdawczość za 2025 r., Komisja zaktualizowała wzór w celu odzwierciedlenia zmian wprowadzonych rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2025/928.

3.3 Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/125

Zgodnie z art. 32 rozporządzenia, a następnie co pięć lat, Komisja dokona przeglądu wykonania niniejszego rozporządzenia oraz złoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wyczerpujące sprawozdanie z jego wykonania i oceny skutków, które może zawierać propozycje jego zmian.

Komisja przedstawiła ATCG drugie sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przeglądu rozporządzenia (UE) 2019/125, które przyjęto 9 grudnia 2025 r. i które obejmowało okres od 2020 r. do połowy 2025 r.⁹

Komisja wskazała, że w sprawie sprawozdania skonsultowano się z różnymi zainteresowanymi stronami. Wśród nich znaleźli się eksperci ATCG z państw członkowskich, nieformalna grupa ekspertów Komisji, organizacje międzynarodowe i organizacje społeczeństwa obywatelskiego dysponujące wiedzą fachową w dziedzinie

⁷ Dz.U. L, 2025/928, 31.7.2025.

⁸ COM (2025) 704 final, 21.11.2025 i załączniki od 1 do 9.

⁹ COM(2025) 748 final, Bruksela, 9 grudnia 2025 r.

handlu towarami związanymi z torturami. Komisja podziękowała członkom ATCG za ich konstruktywne zaangażowanie i wkład w proces przeglądu.

Komisja poinformowała ATCG, że w sprawozdaniu stwierdzono, iż rozporządzenie jest wdrażane w sposób zadowalający oraz pozostaje adekwatne i odpowiednie do zakładanych celów. Rozporządzenie w dalszym ciągu wypełnia stwierdzoną lukę w unijnej kontroli handlu prowadzonej na rzecz ochrony praw człowieka. Jednocześnie Komisja zauważyła, że praktyki krajowe w zakresie wdrażania rozporządzenia mogą się różnić w poszczególnych państwach członkowskich. W związku z tym w sprawozdaniu wskazano możliwość zbadania środków nieustawodawczych wspierających wdrażanie rozporządzenia, takich jak oceny ryzyka dotyczące zezwoleń na wywóz, ustanowienie listy kontrolnej dla targów i wystaw handlowych oraz promowanie wymiany najlepszych praktyk między państwami członkowskimi. Ponadto Komisja zgodziła się, że w przeglądzie podkreślono znaczenie stałego monitorowania wykazu towarów objętych rozporządzeniem w celu odzwierciedlenia zmian technologicznych i rynkowych. W tym względzie w wyniku przeglądu potwierdzono adekwatność towarów i usług objętych rozporządzeniem, zgodnie ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem delegowanym Komisji z maja 2025 r. Komisja stwierdziła, że rozporządzenie uznaje się za pionierskie ramy prawne i że jako współprzewodnicząca sojuszu na rzecz zwalczania handlu narzędziami tortur będzie nadal wspierać inicjatywy na rzecz zwalczania handlu narzędziami tortur na szczeblu wielostronnym.

3.4 Zwalczanie handlu narzędziami tortur

Komisja przedstawiła ATCG aktualne informacje na temat sytuacji w zakresie zwalczania handlu narzędziami tortur na szczeblu globalnym. Rozporządzenie (UE) 2019/125 pozostaje jedynymi wiążącymi ramami regionalnymi regulującymi handel towarami, które mogłyby być użyte do zadawania tortur lub wykonywania kary śmierci.

Komisja poinformowała ATCG o najnowszym sprawozdaniu specjalnej sprawozdawczynie ONZ ds. tortur¹⁰, przedstawionym na posiedzeniu Trzeciego Komitetu Zgromadzenia Ogólnego ONZ 14 października 2025 r. W sprawozdaniu z zadowoleniem przyjęto zmiany w wykazie towarów w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2019/125 – specjalna sprawozdawczyna zaleciła wprowadzenie zakazu w odniesieniu do wielu z tych towarów w swoim poprzednim sprawozdaniu z 2023 r.

Ponadto przy okazji posiedzenia plenarnego Trzeciego Komitetu ZO ONZ w dniu 15 października 2025 r. odbyło się wydarzenie towarzyszące poświęcone potencjalnemu traktatowi o zakazie handlu narzędziami tortur, zorganizowane przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego i sponsorowane przez Unię Europejską, Mongolię (jako współprzewodniczących sojuszu na rzecz zwalczania handlu narzędziami tortur) i Francję. Specjalna sprawozdawczyna ONZ zwróciła uwagę na UE jako pozytywny przykład i wraz z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego opowiedziała się za przyjęciem ogólnoświatowego prawnie wiążącego instrumentu.

Komisja przedstawiła również sprawozdanie na temat przyjmowanej co trzy lata rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania¹¹. Art. 23 rezolucji dotyczy zakazu handlu towarami

¹⁰ <https://docs.un.org/en/A/80/137>.

¹¹ <https://digitallibrary.un.org/record/764407?ln=en&v=pdf>.

i technologiami, które nie mają żadnego praktycznego zastosowania innego niż do celów tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania. Rezolucja była tradycyjnie przyjmowana w drodze konsensusu przez Trzeci Komitet. 20 listopada 2025 r. trzy państwa głosowały przeciwko rezolucji. Ponadto Komisja poinformowała ATCG o przyszłych zmianach w sojuszu na rzecz zwalczania handlu narzędziami tortur.